

+*Esbramegar* 'bramar (la cabra)', Viu de Campo, 1965; +*esbramec* «mugido, grito fuertes» a les valls d'Aneu (Pol, *Aneu*, p. 16) i de Benasc: *el esbramec del bidíello* «del becerro», Ferraz, 53; *esbramatec* 'bramul' a l'alta Cerdanya (JPCerdà, *Cont. Cerd.*, 36) o +*esbramit* («l'ós ferit va fer un *azbramit*» a Espot, 1960). *Rebramar*.

Cpr.: *Bramacossis*. *Bramafams*. *Bramamorts*. *Brama-sacs*: conec alguns noms de molins *Brama-sacs*, pròpiament 'brama als sacs (de la farina que ha de moldre)', comparació amb l'ase que brama quan el carreguen.

1 Cf. l'explicació de Barahona de Soto, S. XVII, en els *Diálogos de la Montería*: «La brama de estos animales se llama la corriente, como he dicho, porque como los venados con el celo suelen bramar, estos animales suelen correr de una parte a otra con inquietud», p. 241, i ja pp. 81-82. — 2 En el dicc. danès de Larsen trobo el verb intr. *bråmme* 'vantar-se, jactar-se' («to boast of, to make a show of, display»). Sospiro que això és dano-noruec més aviat que verament danès, car l'usava Ibsen: almenys l'adverbi *brammfri* 'sense jactància', figura en la Comèdia de l'Amor, una de les més plenes de norueguisme en el seu vocabulari juvenívol (*Kjaerlibetens Komedie*, p. 121, explicat «ohne Prah!» en el glossari de l'ed. Neuhaus), però justament el fet que Neuhaus va creure necessari explicar-lo en el glossari sembla indicar que tot això és estrany al danès pròpiament dit. Ja es veu, d'altra banda, que aqueix ús és ben poc apropiat, semànticament i geogràfic, per justificar l'existència d'un mot gòtic. — 3 És bo no perdre de vista que ha existit un gall. *bremer* «desasosegarse con alguna cosa que azuza o incomoda» (Valladares: «*bule* l'«despacha!»], *qu'estou bremando c' a prèsa*; *brema c'a delor* [«rabió o desespero con el dolor»]), i no sabem ben bé què pensar-ne, perquè el sentit tampoc no coincideix tant que s'imposi relacionar-lo amb *bramar*, i la idea del REW que hi hagi ací un encreuament amb *FREMERE* és també raonable; però en tot cas, abans que en cap forma sueba, hem de pensar en una variant en la base onomatopeica. 4 En un passatge del *Maldit* de Cerverí, la versió alterada que ens en han transmès els mss. d'Eiximenis porta *brams*: tanmateix, l'original deia *bran* 'espasa', i això només serveix per comprovar que Eiximenis coneixia *brams* aplicat als que fan els caçadors, veg. *EntreDL* I, 234, n. 165; i partint això d'una corrupció de copista no és gaire útil per a l'estudi de la llengua real. — 5 «Caigué un *brant* d'aigo com es cos d'un homo», AMAlcover, *BSAL* VIII, 103b; *BDLC* III, 13; VII, 300. Certament errònia la idea de fer-ho venir de l'etimon germànic del cat. ant. *bran* 'espasa' idea sense res en comú, i enterament inadequada aquí.

Bran, ant. 'espasa', V. *brandar*; 'raig', veg. *bramar*

BRANCA, mot comú amb l'oc. *branca* i fr. *branche*,

del mateix significat; i amb l'it. *branca* (i formes anàlogues rètiques i romaneses) amb el sentit de 'pota' o 'grapa' dels grossos quadrúpedes; d'origen incert però sens dubte pre-romà i segurament indoeuropeu, parent de l'eslav comú *roka* i lit. *rankà* 'mà', que provenen d'un *WRANKĀ id. de l'indoeuropeu arcaic, segurament sorotàptic; des d'aquest significat etimològic va passar a les ramificacions d'un arbre, comparades als membres d'un ésser animat. □ 1.ª doc.: fi S. XIII. Entre els reglaments reials de la vila de Perpinyà p. p. Alart n'hi ha un «co los sobrepausat del <s> ortolàs an licència de taylar les *branches* e'ls rams dels aybres qui-s geten sobre la poció de son vesí» (*RLR* IV, 514). I el mot apareix ja en passatges del *F. de les Meravelles* de Lull, anterior en alguns anys: «havia posada sa garlanda --- en la *branca* de un arbre» (Ag. I, 211; I, 59).

Tot seguit apareix en diverses aplicacions especials o secundàries; en particular es pot provar la gran antiguitat d'aquella, avui especialment baleàric valenciana (però cf. infra, *brancal*), que designa l'espècie de columna que forma al costat d'una porta: «la taula de Na Vilaneta ves En Guardiò, e aquela del dit En Guardiò tro a la *branca* del portal ves N'Ermessèn d'Alòs», doc. de Balaguer d'entre 1313 i 1337, *BABL* XII, 527; «la *branca* de la guarnició (d'una porta): scapus», 1575 (OPou, *TbPu.*, p. 10; p. 59 per a les altres accs. Antiguitat que bé podria ser molt remota, car podria certament venir de temps i modes de construcció en què estigués molt estesa la de portes amb grans troncs laterals o brancals de fusta, tot just escalabornada, d'un arbre; i també podria descendir, sense intermedis, d'una aplicació de la idea d'un membre sostenidor o pota d'un gran quadrúpede, cf. fr. *jambe*, manllevat pel cast. *jamba*, com a nom del brancal lateral d'una porta.

Com que ha estat sempre un mot d'extensió general, apareix des de bell antuvi en els grans recreadors de la llengua literària moderna: «Planys-vos, camps de Dela, serra d'Espill! / La vostra flor més bella no la teniu; / l'arbre de verdes *branques* caigué i morí», Milà, *Complanta d'en Guillem*, v. 3 (ed. Gili, p. 309). La distinció semàntica enfront de *rama* no és pertor ni en totes les especialitats professionals, la mateixa, veg. les precisions en el *CostumMancom*. (índexs dels volums I i II).

Però no hi ha país de la llengua on el mot no pertanyi al llenguatge popular i més comú, fins als extrems: Eivissa («rama», PzCabrero) o el Nord del Pallars; en terres de molta vida forestal, com Cardós i Vall Ferrera, té més validesa una distinció, més o menys descabdellada o fixada pertot, sobretot quan es parla dels grans arbres de bosc: del forcat del tronc ixen dos o tres *brancs* (Tavascan) o *camals* (Esterrí), aquests es forquen aviat en *branques* gruixudes i grosses, les quals després s'escindeixen en un gran nombre de petites *rames* (1932-34). En la zona central valenciana a penes es parla, en certs arbres, d'altra cosa que de *rames*, però sobretot des del muntanyam de Valldigna cap a migjorn es torna a sentir